

Terve Kunta -verkosto

Terve Kunta -verkoston toimintakertomus 2006

Hyväksytty Terve Kunta -verkoston
kevätkokouksessa 27.3.2007

<http://info.stakes.fi/tervekunta/FI/index.htm>

SISÄLLYS

Verkoston jäsenet	3
Verkoston toimintaperiaatteet	4
Verkoston organisoituminen ja rahoitus.....	5
Verkoston toiminta	6
Verkostotoiminnan arviointi.....	8

Verkoston jäsenet

Terve Kunta -verkostoon kuului vuoden 2006 lopussa yhdeksän kuntaa (Jyväskylä, Kerava, Kittilä, Kolari, Kuopio, Pori, Tampere, Turku ja Vantaa), kaksi seutukuntaa (Järviseuutu ja Oulunkaari, koordinoivina kuntina Lappajärvi ja Utajärvi) ja yksi maakunta (Kainuu). Kaikkiaan verkoston toiminnan piirissä oli 28 kuntaa. Verkosto kattoi noin 20 % (noin 1 milj. asukasta) Suomen väestöstä. Jäsenkunnista Kittilä ja Kolari liittyivät verkostoon vuoden 2006 aikana. Verkoston johtoryhmä muodostuu verkoston kuntien edustajista, ja verkoston koordinaattori toimii Stakesissa.

Verkoston kunnissa tai seutukunnissa on nimetty terveyden edistämisen koordinaattori tai yhdyshenkilö, joka osallistuu kansalliseen ja kansainväliseen verkostotoimintaan sekä välittää tietoa kuntaan tai seutukuntaan. (Taulukko 1.)

Taulukko 1. Terve Kunta -verkoston jäsenkunnat ja yhdyshenkilöt

Kunta	Yhdyshenkilö		Yhteystiedot
Jyväskylä	Terveystieteiden suunnittelija	Paula Käyhkö	paula.kauhko@jkl.fi
Kerava	Psykologi	Pekka Heinonen	pekka.heinonen@kerava.fi
Kittilä	Terveydenhoitaja	Eija Takalo-Kastari	eija.takalokastari@kittila.fi
Kolari	Johtava lääkäri	Ulla Ylläsjarvi	ulla.yllasjarvi@kolari.fi
Kuopio	TE-suunnittelija	Marjatta Pirskanen	marjatta.pirskanen@kuopio.fi
Pori	Avoterveydenhuollon johtava lääkäri	Esko Karra	esko.karra@pori.fi
Tampere	Suunnittelija	Mika Vuori	mika.vuori@tampere.fi
Turku	Terve kaupunki koordinaattori	Heini Parkkunen	heini.parkkunen@turku.fi
Vantaa	Terveyskasvatussihteeri	Leena Pääkkönen-Tarvainen	leena.paakkonen-tarvainen@vantaa.fi
Oulunkaari (Ii, Pudasjärvi, Utajärvi, Vaala, Yli-Ii, Ylikiiminki) Seutukunta	Seutukuntajohtaja	Kirsti Ylitalo	kirsti.ylitalo@oulunkaari.com
Utajärvi (koord. kunta)	Peruspalvelujohtaja	Maire Ahopelto	maire.ahopelto@utajarvi.fi
Järviseuutu (Alajärvi, Evijärvi, Korttesjärvi, Lappajärvi, Vimpeli) Lappajärvi (koord. kunta)	TE-koordinaattori	Maria Evijoki	maria.evijoki@lappajarvi.fi
Kainuu (Hyrynsalmi, Kajaani, Kuhmo, Paltamo, Puolanka, Ristijärvi, Sotkamo, Suomussalmi)	Suunnittelija	Annikki Aitoaho	annikki.aitoaho@kainuu.fi

Verkoston ohjausryhmänä toimivan johtoryhmän muodostavat seuraavat verkostokuntien, keskusjärjestöjen, sosiaali- ja terveysministeriön ja Stakesin edustajat:

Kaija Hartiala, apulaiskaupunginjohtaja, Turku, *puheenjohtaja*
 Maire Ahopelto, peruspalvelujohtaja, Utajärvi, *varapuheenjohtaja*
 Paavo Kaitokari, talous- ja strategiajohtaja, Kuopio
 Taru Koivisto, neuvotteleva virkamies, Sosiaali- ja terveysministeriö
 Ritva Larjomaa, kehityspäällikkö, Kuntaliitto
 Kerttu Perttilä, kehittämisspäällikkö, Stakes
 Simo Pokki, sosiaali- ja terveyslautakunnan puheenjohtaja, Vantaa
 Seija Muurinen, projektipäällikkö, Stakes, *sihteeri*.

Verkoston koordinaattorina toimii:

Seija Muurinen, projektipäällikkö, Stakes, seija.muurinen@stakes.fi.

Verkoston toimintaperiaatteet

Terve Kunta – verkosto on perustettu kuntien yhteisellä sopimuksella vuonna 1996. Verkoston toiminnan tavoitteena on väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen sekä sairauksien ehkäisy. Tavoitteeseen pyritään kehittämällä ja arvioimalla verkostokuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen strategioita ja toimintamuotoja sekä välittämällä kokemuksellista tietoa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen mahdollisuuksista, keinoista ja työtavoista kuntien sekä seutukuntien välillä. Suomen Terve Kunta -verkosto kuuluu WHO:n kansallisten verkostojen verkostoon (Network of European National Healthy Cities Networks). Yhteistyötä on lisäksi Baltian alueen Collaboration Centren kanssa.

Verkoston toiminta perustuu Terveys 2015 -kansanterveysohjelman ja WHO:n kansallisten verkostojen tavoitteiden toteuttamiseen. Verkoston toimikauden 2005–2008 painoalueita ovat:

Yleiset:

- Terveys 2015 -ohjelman toimeenpano kunnissa / alueilla
- Hyvinvointia ja terveyttä edistävien työmuotojen, strategioiden ja johtamisen kehittäminen ja arviointi
- WHO:n Healthy Cities -kansallisten verkostojen yhteistyö yhdessä Suomen kansallisten verkostojen (mm. Suomen Terveyttä edistävät Sairaalat -verkosto) kanssa

Eriyiset:

- Terveystietojen kaventamisen (Terveys 2015)
- Hyvinvointikertomuksen valmistelu ja käyttöön ottaminen
- Terveyden edistämisen laatusuosituksen valmisteluun osallistuminen ja pilotointi sekä käyttöönotto
- Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi (TVA, SVA; IVA)
- Terveyttä edistävä yhdyskuntasuunnittelu
- Terve ikääntyminen
- Terveystietojen edistäminen

Kunnat saavat vertaistukea toisilta verkostokunnilta ja asiantuntijatukea mm. sosiaali- ja terveysministeriöstä, Stakesista ja Kansanterveyslaitokselta. Verkoston jäsenillä on mahdollisuus osallistua myös kansalliseen terveyden edistämistä koskevaan koulutukseen ja kansainväliseen, WHO:n järjestämään kansallisten verkostojen koulutukseen. Verkosto toimii terveyden edistämisen uusien toimintamuotojen ja -mallien kehittäjänä ja kokeilijana, ja tuottaa tietoa terveystoimintaan ja päätöksentekoon.

Kuntien edellytetään verkostoon liittyessään täyttävän verkostoon kuulumisen kriteerit. Kunnassa tai seutukunnassa on oltava mm. nimetty terveyden edistämisen koordinaattori tai yhdyshenkilö ja eri hallinnonalojen edustajista koostuva hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen johtoryhmä. Liittyessään verkostoon kunta sitoutuu verkoston yhteisesti sopimiin tehtäviin sekä Terve Kunta -verkoston kokousten järjestämiseen.

Verkoston organisoituminen ja rahoitus

Verkoston toiminnasta vastaavat verkostokunnat ja toimintaa koordinoidaan Stakesissa. Terve Kunta -verkoston päättävä elin on verkostokokous. Siinä kuntien ja seutukuntien koordinaattorit käyttävät virallisen edustajan ääntä, mutta kokouksissa on läsnäolo-oikeus myös muilla kuntien edustajilla. Johtoryhmä valmistelee asiat verkostokokoukseen. Verkostokokous valitsee johtoryhmän jäsenet verkoston toimikauden ajaksi. Johtoryhmään kuuluu kuntien edustajia, joista yksi on luottamushenkilö sekä Kuntaliiton ja Stakesin edustajat. Myös sosiaali- ja terveysministeriön edustaja on oikeutettu osallistumaan johtoryhmän kokouksiin.

Terve Kunta -verkostolla on lisäksi työkokouksia, joissa verkoston jäsenkuntien edustajat esittelevät omien kuntiensa terveyden edistämistoimintaa. Työkokouksissa on lisäksi yhteistyöorganisaatioiden, kuten kansanterveyslaitoksen tai Stakesin, asiantuntijoiden esityksiä ajankohtaisista asioista. Työkokouksiin voi osallistua kuntien koordinaattoreiden lisäksi muuta kuntien henkilöstöä.

Terve Kunta -verkostolla ei ole jäsenmaksua, mutta jokainen kunta varaa omaan talousarvioonsa käyttövaroja verkostossa toimimista varten. Kunnat ovat sitoutuneet myös vuorollaan järjestämään verkosto- ja työkokouksen. Verkostotoiminnasta aiheutuvat yhteiset kustannukset, mm. johtoryhmän kokoukset ja koordinaattorin matkakustannukset, katetaan sosiaali- ja terveysministeriöltä haettavilla terveyden edistämisen määrärahoista. Verkoston Stakesissa toimivan sivutoimisen koordinaattorin palkkaus rahoitetaan myös sosiaali- ja terveysministeriön terveyden edistämisen määrärahoista. Jokainen kansallinen verkosto maksaa 1000 dollarin materiaalmaksun WHO:lle. Tämä kustannus hoidetaan sosiaali- ja terveysministeriön varoista.

Verkoston koordinaattori vaihtui vuonna 2006. Kristiina Poikajärvi siirtyi muihin tehtäviin 1.3.2006 alkaen, ja uusi koordinaattori, Seija Muurinen, aloitti 1.9.2006.

Verkoston toiminta

Tavoitteet

Terve Kunta -verkoston tavoitteista kullekin toimintakaudelle päätetään verkostokokouksissa. Viimeisin toimintasuunnitelma on tehty vuosille 2005–2008. Toimintasuunnitelman liitteeksi laadittua vuosikohtaista työsuunnitelmaa tarkennetaan vuosittain. Työsuunnitelmassa vuodelle 2006 painottuivat erityisesti Terveys 2015 -kansanterveysohjelman toimeenpano, terveyserojen kirjaaminen hyvinvointikertomukseen, päätösten vaikutusten ennakoarvioinnin käyttöön otto lautakuntien työssä, alajaostojen toiminta (terveyttä edistävä yhdyskuntasuunnittelu, terveyttä edistävä liikunta, terve ikääntyminen) ja laatusuosituksen pilotointi.

Tavoitteiden toteutuminen

Verkoston tavoitteista vuodelle toteutuivat kunnissa laajimmin Terveys 2015 -kansanterveysohjelman toimeenpano. Kansanterveysohjelma oli huomioitu strategisessa johtamisessa, ja ohjelman tavoitteet olivat ohjanneet toiminnan painotuksia ja kunnan hankkeita. Terveyserojen kaventamisen hankkeissa olivat mukana vain muutamat kunnat. Terveyseroja koskeva tavoite jäi siten kokonaisuudessaan toteutumatta suunnitellulla tavalla.

Toiminnan pohjaksi tarvittavaa tietoa väestön hyvinvoinnista ja terveydestä esitettiin lähes kaikissa kunnissa kunnan hyvinvointikertomuksessa. Uusissa jäsenkunnissa hyvinvointikertomuksen laatiminen oli myös suunnitelmissa.

Terveysvaikutusten ennakoarviointia ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin (IVA) muodossa oli käytetty kunnissa yleisimmin kaavoituksesta ja maankäytöstä päätettäessä. Joitakin kokeiluja myös muiden toimialojen päätöksissä oli tehty. IVA:n systemaattinen käyttö ei vielä toteutunut tavoitteen mukaisesti, ja käytön edistäminen eri hallintokuntien päätöksenteossa edellyttää lisäpanostusta asiaan.

Muutamit kunnat olivat osallistuneet vuoden 2006 lopulla ilmestyneen Terveiden edistämisen laatusuosituksen pilotointiin. Suosituksen toimeenpanon suunnittelu jäi pääasiassa vuodelle 2007.

Verkoston toiminnasta oli viestitty pääasiassa paikallislehdissä ja kuntien sisäisissä julkaisuissa. Verkoston jäsenet ovat myös aktiivisesti osallistuneet erilaisiin tilaisuuksiin puhujina ja siten toteuttaneet suunniteltua terveyden edistämisen viestintää. Verkoston nettisivuja kehitettiin palvelemaan entistä paremmin tiedon välitystä verkoston sisällä. Sisäisiltä sivuilta on mahdollista löytää kaikki verkostotoimintaan liittyvä materiaali.

Yhteistyö kansainvälisten (WHO) ja valtakunnallisten yhteistyötahojen kanssa on toiminut suunnitelman mukaisesti. Verkoston sisäistä yhteistyötä ovat edistäneet kaksi kertaa vuoden 2006 aikana pidetyt verkosto- ja työkokoukset.

Kuntien ovat itsenäisesti hakeutuneet terveyden edistämisen alan koulutuksiin, ja joissakin kunnissa on järjestetty sisäistä koulutusta.

Terve Kunta -verkoston alajaostoista aktiivisesti toimivat Terveysliikunta- ja Terveyttä edistävä yhdyskuntasuunnittelu - jaostot. Terve Ikääntyminen jaoston toiminta heikkeni monien ryhmän jäsenten vaihtumisen vuoksi. Se on kuitenkin tarkoitus käynnistää uudelleen vuonna 2007. Kaikki jaosto laativat toimintasuunnitelman jaoston toiminnalle.

Verkostotoiminnasta tehtiin arviointi loppuvuodesta 2006 (ks. seuraava luku). Vuoden 2006 tavoitteiden toteutuminen kunnittain esitetään taulukossa 3.

Kokoukset

Vuonna 2006 järjestettiin kaksi yhdistettyä verkosto- ja työkokousta. Kevätkokous oli Stakesissa 4.-5.4. ja syyskokous Keravalla 14.12. Kevään verkostokokouksessa hyväksyttiin edellisen vuoden toimintakertomus ja suunniteltiin mm. Turun WHO-kokousta (18.–21.10.). Kittilä hyväksyttiin verkoston jäseneksi. Työkokouksessa valotettiin verkoston 10-vuotista yhteistyötä kuntien edustajien puheenvuoroilla. Esillä olivat myös alajaostojen teemat ja sosiaali- ja terveysministeriön järjestämän terveyden edistämisen aluekierroksen anti.

Syksyn verkostokokouksessa hyväksyttiin toiminta- ja työsuunnitelman päivitys. Kolari hyväksyttiin verkoston jäseneksi. Työkokouksessa Keravan edustajat kertoivat kaupungissa tehtävästä terveyden edistämistyöstä. Esillä olivat myös terveyden edistämisen laatusuositus, marraskuussa tehdyn verkostoarvioinnin tulokset (ks. kohta verkostotoiminnan arviointi), alajaostojen toiminta sekä sessio terveyserojen kaventamisesta. Kainuu on työstänyt terveyserojen kaventamisen pilottihanketta yhdessä Stakesin ja Kansanterveyslaitoksen terveysero-asiantuntijoiden kanssa.

Verkostokokouksiin on osallistunut kuntien viranhaltijoita ja luottamushenkilöitä koordinaattoreiden ohella, yleensä noin 20–40 henkilöä. Yhteydenpito verkoston jäsenten välillä on toiminut pääasiassa sähköpostin, verkostokirjeiden ja puhelimen välityksellä. Alajaostojen jäsenet ovat pitäneet kokouksia keskenään. Tavoitteena on kerätä kuntien hyvistä käytännöistä esimerkkejä ja koota ne malliksi alajaostojen teemojen eteenpäin viemiseksi kunnissa.

Verkoston jäsenkuntien edustajat osallistuivat erilaisiin terveyden edistämisen koulutuksiin. Esim. Tejo-hankkeen koulutuksessa terveyden edistämisen laatusuosituksesta oli sekä puhujina että kuulijoina Terve Kunta -verkoston kuntien sekä Stakesin edustajia. Verkoston edustajat osallistuivat myös tammikuussa pidetyille Terve Kunta -päiville ja toimivat niiden eri sessioissa puhujina.

Taulukkoon 2 on koottu verkoston kokoukset ja muu toiminta vuonna 2006.

Taulukko 2. Verkoston toimintaa vuonna 2006.

Aika	Tilaisuus	Paikkakunta	Sisältö
25.–26.1.	Terve Kunta -päivät	Helsinki	Terve Kunta -verkoston esittely
9.2.	Verkoston johtoryhmän kokous	Helsinki	Verkostokokouksen valmistelu
4.-5.4.	Verkoston kevät- ja työkokous	Helsinki, Stakes	Verkoston yhteisten asioiden käsittely
Lokakuu	Healthy Ageing EU -konferenssi	Helsinki	Terve Kunta -verkoston esittely posterina
18.–21.10.	WHO-kokous	Turku	Suomen Terve Kunta -verkoston esittely posterina, verkoston jäsenten esityksiä
19.10.	WHO-kokous	Turku	Alajaostojen toiminnan suunnittelu
20.10.	WHO-kokous	Turku	Verkoston yhteisten asioiden käsittely
10.11.	Verkoston johtoryhmän kokous	Helsinki	Verkostokokouksen valmistelu
14.12.	Verkoston syys- ja työkokous	Kerava	Verkoston yhteisten asioiden käsittely
	Alajaostojen sisäisiä kokouksia		Alajaostojen toiminnan suunnittelua

Verkostotoiminnan arviointi

Verkoston toimintaa arvioitiin vuonna 2006 verkostokyselyllä, joka osoitettiin Terve Kunta -verkoston kuntien kunnanjohtajille marraskuussa. Kyselyyn vastasi 15 kunnanjohtajaa tai apulaiskaupunginjohtajaa. Vastausprosentti oli 54. Kuntien toiminnassa oli jonkin verran eroja. Kaikilla kunnilla ei ollut verkostoon kuulumisen ehdoissa mainittua terveyden edistämisen johtoryhmää eikä ohjausryhmää. Hyvinvointikertomukset oli laadittu noin puolessa kunnista. Muuten terveyden edistämiseen liittyvä toiminta toteutui verkostokunnissa melko hyvin. Vastaajista 11 piti Terve Kunta -verkostoon kuulumista erittäin tai melko tärkeänä, 3 ei kovin tärkeänä ja 1 ei lainkaan tärkeänä. Ne kunnat, jotka eivät pitäneet verkostoon kuulumista tärkeänä, kuuluivat seutukuntiin. Arvioinnin tulokset löytyvät Terve Kunta -verkoston nettisivuilta: Terve Kunta -verkosto (<http://info.stakes.fi/tervekunta/FI/index.htm>) » Sisäiset sivut » Esitteet » Verkostokyselyn 2006 -tuloksia.

Kuluvan verkostokauden arviointi on määrä tehdä vuonna 2008 toimintakauden päättyessä. Verkoston työsuunnitelmassa olevien tavoitteiden toteutumisen arviointia tehdään tarpeen mukaan, yksittäisten hankkeiden päättyessä.

Taulukko 3. Verkoston toiminnan tavoitteiden toteutuminen kunnittain 2006.

Terve Kunta -verkoston toimintakertomus 2005–2008, liite		
Painoalue	2006	Kuntien toimenpiteet / toteutuminen
<p>Terveys 2015 ohjelman toimeenpano</p> <p>*Toimeenpanosuunnitelma (kuntastrategiaan / hv-strategiaan sisällytettyinä)</p>	<p>Suunnitelma kunkin tavoitteen toteuttamiseksi</p>	<p>Yhteenveto:</p> <p>Terveys 2015 -kansanterveysohjelma on kunnissa huomioitu mm. hyvinvointikertomuksessa, hyvinvointikyselyssä, koulutusohjelmissa, kouluterveydenhuollon kehittämisessä ja hankerahoja myönnettäessä. Ohjelma on myös sisällytetty strategioihin ja sitä on käytetty uusien rakenteiden suunnittelussa.</p> <p>Sisällöllisinä Terveys 2015 -ohjelmaa toteuttavina painotuksina kuntien toiminnassa ovat olleet mm. nuorten tupakoinnin, alkoholin ja huumeiden käytön ehkäisy, lasten ja nuorten liikunta, mielenterveystyö ja turvallinen elämä sekä yleensä lapsiperheiden aseman kehittäminen. Kaikkiin ikäluokkien kohdistuvia toimenpiteitä ovat olleet aikuisten diabeteksen ehkäisy, sydän- ja verisuonitautien riskiryhmien vahainen tunnistaminen, terveyttä edistävä liikunta, ravitsemuksen ja suun terveydenhuollon kehittäminen. Vanhuksia koskevia ovat olleet ikääntyvien hyvää elämää ja omaisen merkitystä painottaneet hankkeet. Koko kunnan toimintaa koskevana asioina on esitetty elävän, luovan kulttuurikaupungin luominen, asiakaslähtöiset palvelut ja kumppanuus sekä videopuhelinverkoston luominen.</p>
<p>*Terveyserojen kaventaminen</p>	<p>Kirjataan erot näkyviin hyvinvointikertomukseen Toimintasuunnitelma erojen kaventamiseksi</p>	<p>Terveyserot on kirjattu muutamissa kunnissa hyvinvointikertomukseen. Kainuussa on meneillään terveyserohanke. Myös Kittilä on päättänyt osallistua Tunturi-Lapin terveyserohankkeeseen.</p>
<p>Kerava</p>	<p>Keravan ehkäisevän työn toimikunta, jonka tavoitteena on ehkäisevän työn toteuttaminen ja hankerahoituksen myöntäminen ko. aihealueen hankkeille, on pitänyt yhtenä hankerahoituksen myöntämisperusteena sitä miten hyvin kukin hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen suunniteltu hanke edistää Terveys 2015 -ohjelman yleis- ja erillistavoitteita.</p>	
<p>Kittilä</p>	<p>Kuntaan perustettu eri hallinnon aloilta terveyden edistämisen työryhmä, joka kokoontunut vuoden 2006 12 kertaa. Osa kokoontumisista työkokouksia, joissa suunniteltu ja kartoitettu mm suun terveydenhuollon, ravitsemuksen ja liikunnan toimintamalleja Kittilässä.</p> <p>Kunta mukana Terve Lappi- Hankkeessa (2006–2008), jonka toiminta Terveyden edistämisen laatusuosituksen mukaista. Hankkeen tavoitteena selkiyttää terveyden edistämisen organisointia ja johtamista Lapin kunnissa.</p> <p>Väestöstrategiana tavoitteena on edistää lappilaisten terveyttä elintapoihin vaikuttamalla. Kittilän kunnassa on järjestetty koulutusta ja työkokouksia liikuntaketjun aikaan saamiseksi kunnassa.</p> <p>Korkean riskin strategia: Kehittää toimivat mallit DM II ,sydän- ja verisuonisairauksien ja tupakoinnista johtuvien keuhkosairauksien riskiryhmiin kuuluvien henkilöiden varhainen tunnistamiseksi ja varhaiseksi, tehostetuksi ohjannaksi kunnissa. Kittilässä valmisteltu DEHKO- toimintamalli, joka otettu käyttöön terveyskeskuksessa. Päihdestrategia valmisteltu, johon liittyy esitys lautakunnalle tupakoinnattomasta</p>	

	<p>kunnasta. Esitys tehty, mutta päätöstä ei vielä tehty.</p> <p>Varhaisen diagnoosin ja hoidon strategia: Kehittää toimivat mallit DM II, sydän- ja verisuonisairauksiin ja tupakoinnista johtuvien keuhkosairauksiin vastasairastuneiden saattamiseksi varhaisessa vaiheessa hoidon piiriin.</p> <p>Kunta osallistuu TeDBM- hankkeeseen, jonka tavoitteena on edistää lapsiperheiden hyvinvointia vertaistietojärjestelmää kehittämällä</p> <p>Kittilän kunta päättänyt osallistua Terveyserojen kaventamishankkeeseen Tunturi- Lapin alueella.</p>
Kolari	
Kuopio	<p>Ohjelman tavoitteet on sisällytetty Kuopion sosiaali- ja terveystieteiden strategiaan 2012 (http://iis.kuopio.fi/soste/str.htm) sekä avohoidon tarkennettuun strategiaan 2006. Em. toiminnassa on painottunut mm. nuorten päihteiden käytön ja aikuisdiabeteksen ehkäisyn kehittäminen. Lisäksi vapaa-aikatoimi on laatinut yhteistyökumppaniensa kanssa terveyttä edistävän liikuntaohjelman.</p>
Jyväskylä	<p>Ei erillistä suunnitelmaa.</p> <p>Käynnistettiin esiselvitys maakunnallisen Kansanterveyden edistämiskeskusten perustamiseksi Keski-Suomeen., taustalla mm. Terveys 2015- ohjelman tavoitteet.</p> <p>Terveys 2015- ohjelman huomioitu hyvinvointikertomuksen päivityksen yhteydessä, Ennaltaehkäisevä työ nostettu yhdeksi kaupungin strategiseksi painopistealueeksi.</p> <p>Terveyserojen kaventaminen huomioitu hyvinvointikertomuksen päivityksen yhteydessä. Vuonna 2006 valmistettiin Jyväskylän kaupungin terveystieteiden suunnitelma 2007 -2015, jossa terveystieteiden kaventaminen esillä keskeisenä kansanterveystyön tavoitteena.</p>
Pori	<p>Porissa etenee lasten ja nuorten liikuntaohjelma, Porilainen liikuntatakuu suunnitelman mukaisesti. Tähän asti toteutuneita toimenpiteitä ovat päiväkotien liikuntaleikkikoulujen toteutus kaikissa päiväkodeissa ja uinninopetuksen ulottaminen koskemaan kaikkia esikoululaisia. Neuvolaterveydenhoitajien jakama liikuntaneuvonta ja -materiaali kaikille 1 - 6 -vuotiaiden lasten vanhemmille.</p> <p>Ala-asteilla sekä yläasteilla toimivia urheiluseurojen tai jonkun muun tahon järjestämiä urheilukerhoja. Liikunnasta syrjäytymisvaarassa olevien liikuntaryhmiä, sekä kaupungin syrjäalueilla asuvien nuorten kuljettamisen keskustaan harrastamaan.</p> <p>Liikuntaympäristön kehittäminen siten, että vuosittain pyritään toteuttamaan yksi lähiliikuntapaikka kaupunkilaisten käyttöön.</p> <p>Porin kaupungin koulutoimen oppilashuollon toteuttamissuunnitelma ja toiminnan arviointisuunnitelma päivitettiin yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen kanssa.</p>
Tampere	<p>Toimenpiteitä oli lähinnä Kouluterveydenhuollon palveluissa</p> <p>Tavoite 1. Lasten hyvinvointi lisääntyy, terveydentila parantuu.... Kaksi lasten ja nuorten mielenterveyden suojeluun tähtäävää mielenterveyshanketta toteutettiin lukuvuonna 2005-2006. Hankkeet toteutettiin kouluterveydenhuollon aloitteesta ja organisoimana, mutta tiiviissä yhteistyössä koulupuolen kanssa.</p> <p>Kouluterveydenhuollon kehittämissuunnitelma valmistui loppuvuodesta 2006. Kehittämissuunnitelmassa esitetään kouluterveydenhuollon keskeisimmät kehittämiskohteet vuodelle 2007.</p> <p>EuroHealthNetin verkkosivuille vietiin sosiaalityössä toteutettu Turvallisen elämän eväät –hanke Terve Kunta –verkoston kautta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turvallisen elämän eväät lapselle toteutettiin jo vuosina 2004 – 2005. Se sisälsi kaksi osahanketta: Kädestä pitäen turvaa lapselle ja Sylistä kouluun tuetun turvallisesti. Ensiksi mainitussa hankkeessa pyritään parantamaan kaltoinkohdeltujen lasten asemaa kouluttamalla lasten kanssa työskenteleviä.

	<p>Hankkeessa kehitettiin yhteistoimintamalli, jonka prosessi ja toimintaohjeet kuvataan työntekijöille suunnatussa käsikirjassa. Toisessa osahankkeessa kehitettiin alle kouluikäisten lasten perheille erilaisia varhaisen puuttumisen moniammatillisia työmenetelmiä pilottialueella.</p> <p>Tavoite 2. Nuorten tupakointi vähenee...Nuorten alkoholin ja huumeiden käyttöön liittyvät terveysongelmat...</p> <p>Yhteistyö Pirkanmaan ammattikorkeakoulun terveystieteen opiskelijoiden kanssa on jatkunut vuonna 2006. Terveystieteen edistämisen hankeviikkoja toteutettiin teemalla päihteet vuonna 2006 Tampereläisissä peruskouluissa. Yhteistyössä ovat olleet mukana Ehkäisevän päihdetyön toimisto, Terveystieteenhuolto: hammashuolto ja kouluterveydenhuolto, Koulupuolelta: koulukuraattori ja terveystiedon opettaja sekä Terveystieteen ry.</p>
Turku	<p>Erillistä Terveystieteen 2015-ohjelman toimeenpanosuunnitelmaa tai terveystieteen kaventamissuunnitelmaa ei 2006 laadittu. Terveystieteen edistäminen on pyritty sisällyttämään mahdollisimman kattavasti kaupunginvaltuuston hyväksymään Turku-strategiaan, jossa yksi kolmesta painopisteestä on ”Hyvinvointia ja elämän laatua”</p> <p>Tätä kokonaisuutta mittaavat kriittiset menestystekijät ovat</p> <ul style="list-style-type: none"> - lasten, nuorten ja lapsiperheiden aseman kehittäminen - terveyden ja esteettömyyden edistäminen sekä elämäntilanteen ja oman aktiivisuuden tukeminen - elävä ja luova kulttuurikaupunki - asiakaslähtöinen palvelutuotanto ja kehittyvä kumppanuus <p>Arviointikriteerit/mittarit ovat mm.</p> <ul style="list-style-type: none"> - koulupihojen kehittämisen kokonaisuunnitelma laadittu - kouluviihtyvyys - osallistuminen järjestöihin ja harrastusporukoihin: lapset ja nuoret, työikäiset, seniorit - toimeentulotukea saavien lapsiperheiden osuus - koettu terveydentila - sairastavuusindeksi - terveyden kannalta riittävä liikkuminen - esteettömyysohjelma laadittu ja toteuttaminen käynnistetty - kotouttamisindeksi - kulttuuritilaisuuksissa käynti, kulttuurin harrastaminen
Vantaa	-
Järviseu / Lappajärvi	<p>Järviseuuden kunnissa hyvinvointikertomusten teko käynnissä Terveystieteen 2015 ohjelman otettu huomioon laadinnassa.</p> <p>Tavoitteiden toteutumista käyty läpi, mutta ne eivät vielä näy kuntastrategiassa.</p> <p>Terveystieteen kaventaminen otettu huomioon hv-kertomuksissa.</p> <p>Valmista toimintamallia ei vielä ole.</p>
Kainuu	<p>Terveystieteen 2015 –ohjelman tavoitteet on sisällytetty Kainuun maakuntakokeilun valmistelun yhteydessä ja toiminnan suunnittelussa palvelujärjestelmän toimintarakenteisiin ja toiminnallisiin sisältöihin Kainuun maakuntaohjelmassa vuoteen 2010.</p> <p>Sosioekonomiset terveystieteen ja niiden kaventaminen Kainuussa -hanke on käynnistynyt vuoden 2006 alussa. Hanke toteuttaa Terveystieteen 2015 -ohjelman 8. päätavoitetta paikallisella ja alueellisella tasolla.</p> <p>Kainuun terveystieteen kaventamisen hanketta voidaan hyödyntää kansallisen terveystieteen kaventamiseen tähtäävän strategian ja toimintaohjelman valmistelussa.</p> <p>Hanke on konkreettisen paikallisen terveystieteen kaventavan toiminnan pilotti Suomessa.</p> <p>Terveystieteen teemaa on käsitelty kummassakin verkostokokouksessa yhdessä Terveystieteen kaventaminen (TEROKA) -hankkeen asiantuntijoiden kanssa (www.ktl.fi/teroka). Kainuun maakunta -kuntayhtymä on aloittanut terveyden edistämisen määrärahan (v.2006) turvin selvitystyön Kainuun terveystieteen kaventamishankkeen TEROKAN kanssa. Esiselvitys terveystieteen kaventamisesta valmistuu vuoden 2006-</p>

	2007 vaihteessa. Esiselvitystyö on tuottanut olemassa olevien rekisteri- ja kyselyaineistojen avulla nykytilan analyysin, jota on täydennetty laadullisin menetelmin haastattelemalla kuntien avainhenkilöitä. Havaitut tietopuutteet on kirjattu ja kirjataan ylös. Raportti valmistuu helmikuussa 2007. Tietoa enemmän www.TEROKA.fi/toiminta/kuntayhteistyö . Tähtäimessä terveyden tasa-arvo Kainuussa –pilotti.	
Oulunkaari / Utajärvi	<p>Terveyden edistämiseen liittyvä laajamittainen koulutusohjelma Terveyttä ja Hyvinvointia Oulunkaarelle (Terho) ja siihen liittyvät kuntakohtaiset kehittämissuunnitelmat: Kuivaniemi: Hyväntuulen perheet, Ii: Omaisen vanhuksen hyvinvoinnin ja terveyden edistäjänä, Vaala/Utajärvi: Ikääntyvien hyvä elämä, Ylikiiminki: Ravitsemusta arkeen; Yli-Ii: Onneksi olkoon 40-vuotias.</p> <p>Hyvinvointikyselyllä on selvitetty kuntien asukkaiden tyytyväisyyttä hyvinvointipalveluiden nykytilasta sekä kuntalaisten elintavoista ja tottumuksista.</p> <p>PYLL-indeksillä on kartoitettu menetettyjä elinvuosia alueella.</p> <p>Alueen terveyskeskuskusten hoitajien osaamista vahvistetaan koulutuksen avulla ja kehitetään lääkäreiden ja hoitajien välistä työnjakoa.</p> <p>Hyödynnetään kuntien välistä videopuhelinverkostoa konsultaatioissa ja etävastaanotoissa.</p> <p>Alueellinen sosiaalipäivystys käynnistynyt.</p> <p>Kunta- ja palvelurakennemuutostamiseen liittyen Ii-Kuivaniemi ja Yli-Ii sosiaali- ja terveyspalvelustrategia ja Ii-Kuivaniemi – kuntaliitos ja Ylikiiminki-Oulu kuntaliitos. Pudasjärven perusturvan palveluiden uudelleenjärjestäminen.</p>	
Hyvinvointikertomuksen laatiminen	Kevyt päivitys	Yhteenveto: Lähes kaikissa kunnissa oli hyvinvointikertomus tehty tai päivitetty vuosina 2005–2006, mutta joistakin uusista jäsenkunnista se vielä puuttui. Kahdessa kunnassa hyvinvointikertomuksen oli määrä valmistua vuonna 2007. Joissakin kunnissa hyvinvointikertomuksessa oli erityisesti huomioitu tietty ikäryhmä, kuten lapset ja nuoret tai väestöryhmien väliset terveyserot ja terveyden edistämisen laatusuositus. Myös Sotkanet-indikaattoreita oli käytetty kertomuksen pohjana. Joitakin hankkeita oli käynnistetty hyvinvointikertomuksen tietojen perusteella.
Kerava	Keravalla on päätetty Sotkanet - indikaattoripankin tietoihin pohjautuen hyvinvointikertomuksen käyttöönotosta. Hyvinvointikertomuksen aihealueet ja kattavuus on vuoden 2006 aikana määritetty. Samoin toiminnan toteutus.	
Kittilä	Kunta päättänyt laatia hyvinvointikertomuksen yhdessä Tunturi Lapin kuntien kanssa.	
Kolari		
Kuopio	Hyvinvointikertomus laadittiin vuonna 2005 ja se käsiteltiin kaupunginvaltuustossa 2/2006. Hyvinvointikertomukseen liittyen on laadittu mm. terveyttä edistävä liikuntaohjelma ja Kuopion lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma 2006-2012, joka sisältää mm. Koulut liikkeelle -hankkeen.	
Jyväskylä	Hyvinvointikertomus päivitetty.	
Pori	Siirtyi vuodelle 2007	
Tampere	Vuonna 2006 hyvinvointikertomukselle ei tehty päivitystä henkilöstömuutosten vuoksi	
Turku	Hyvinvointikertomuksen valmistelusta laadittiin vuoden aikana poikkihallinnollisessa	

	ryhmässä esitys, joka sisältää myös terveyseroihin ja laatusuositukseen liittyviä asioita. Esitys tulee käsiteltäväksi ja kertomuksen tiedot on kerättäväksi vuoden 2007 aikana.	
Vantaa	Vantaa laati lasten ja nuorten hyvinvointia selostavan hyvinvointikatsauksen vuodesta 2006	
Järviseu / Lappajärvi	Hyvinvointikertomukset ovat lähteneet kierrokselle luottamusorganisaatioon.	
Kainuu	Kainuun maakuntaohjelmaan 2006 -2010 on sisällytetty hyvinvoinnin toimintaedellytysten parantamisen toimintalinja. Ensimmäinen, varsinainen Kainuun maakunnan kattava ja kuntien välinen hyvinvointikertomus raportti valmistuu keväällä 2007.	
Oulunkaari / Utajärvi	Hyvinvointikertomustietoja on päivitetty vuoden 2005 tilastoilla. Utajärvellä on tehty hyvinvointistrategian ja -kertomuksen pohjalta hyvinvointiohjelma, jossa on valittu painopistealueet.	
Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointi IVA, TVA, SVA (Health Impact Assesment)	<p>*Päätösten vaikutusten ennakoarviointi käyttöön (lautakunat/-t, kunnanhallitus tai -valtuusto)</p> <p>*Teemaryhmät Suomessa *Edustaja WHO:n teemaryhmässä</p>	<p>Yhteenveto: Yleisimmin IVA:a tai SVA:ta oli käytetty kaavoituksesta ja maankäytöstä päätettäessä. Myös päihdetyössä ja työllisyysyksikön toiminnassa mainittiin käytetyn IVA:a. Eräissä kunnassa IVA:a oli päätetty käyttää jatkossa sosiaali- ja terveyslautakunnan työssä.</p> <p>Joissakin kunnissa oli järjestetty IVA-koulutusta yhdessä Stakesin asiantuntijoiden kanssa. Terve Lappi -hankkeessa oli myös ollut IVA-koulutusta. Järviseu / Lappajärvi oli esitellyt Terve Kunta -päivillä Terve yhdyskuntasuunnittelu -hankkeen, jossa oli käytetty IVA:a. Turussa oli järjestetty WHO:n HIA (Health Impact Assessment) sub networkin kokous.</p>
Kerava	Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointimenettelykoulutusta on toteutettu edellisten vuosien aikana yhteistyönä Stakesin kanssa. Arviointimenettelyä on käytetty Keravan työllisyysyksikön toiminnan arvioinnissa. Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointimenettelystä on tiedotettu Keravan ehkäisevän työn toimikunnalle pohjatyönä toiminnan jatkamiselle vuonna 2007 Keravan kaupungissa.	
Kittilä	Päätetty tehdä skenaario tulevaisuuden Kittilän väestönkehityksestä, jonka pohjalta toimintaa voidaan pitkällä tähtäimellä suunnitella. IVA koulutusta Terve Lappi- Hankkeen myötä.	
Kolari		
Kuopio	Vastuhenkilö Anne Mannerkorpi: On suunniteltu, että IVA- ja HIA- (Health Impact Assesment) toiminta toteutetaan rinnakkain ja että IVA-arvionnin pilotointi aloitetaan sosiaali- ja terveyslautakunnan toiminta-alueella. SVA-arviointi aloitettiin Hiltulanlahden osayleiskaavan valmistelussa syksyllä 2006.	
Jyväskylä	Sosiaalisten vaikutusten arviointi käytössä kaavoituksessa ja maankäytön suunnittelussa.	
Pori	Vasta suunnitteilla	
Tampere	Aiheesta järjestettiin koulutusta kaavoittajille. Esimerkiksi Tampereen Ratapihankadun asemakaavaan tehdään sosiaalisten vaikutusten arviointia. Myös yleiskaavoihin tehdään vaikutusten arviointia, joka sisältää sosiaaliset vaikutukset.	
Turku	Kaksi kaupunkisuunniteluun liittyntä IVA-arviointia valmistui. Ne toteutettiin yhteistyössä Terve Kaupunki toiminnan ja kaupungin ympäristö- ja kaavoitusviraston kanssa sekä Turun amk:n kestävä kehityksen opiskelijoiden harjoitus- ja päättöteinä.	

	WHO:n Health Impact Assessment sub networkin kokous järjestettiin Turussa 9-10.5.2006. Kokoukseen osallistui Turusta kaksi edustajaa. Se järjestettiin yhteydessä Itämeren alueen terveet kaupungit ry:n ja Turun kauppakorkeakoulun järjestämän WIS2006-seminaarin (well-being in the information society) yhteydessä 11-12.5.2006	
Vantaa	-	
Järviseu / Lappajärvi	Järviseuuden tekninen teemaryhmä on ottanut käyttöön ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arvioinnin. Terveyttä edistävä yhdyskuntasuunnittelu Järviseuudella oli esillä Terve Kunta – päivillä. Yhdyskunta suunnittelua ja rakentamista käsiteltiin sekä vanhaa, että vietiin niistä uusiin suunnitelmiin vaikutusten arviointia.	
Kainuu	Sosiaalisten vaikutusten arviointi on käytössä kaavoituksessa ja maankäytön suunnittelussa. IVA:n käyttöä menetelmänä on käyty läpi päihdetyön koordinoitihankkeen ohjausryhmässä.	
Oulunkaari / Utajärvi	Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointia on käytetty akuuttivuodeosastojen toimintojen uudelleen arvioinnissa	
Terveyttä edistävä yhdyskuntasuunnittelu (Healthy Urban Planning)	*Toimintasuunnitelman laatiminen *Teemaryhmät Suomessa *Edustaja WHO:n teemaryhmässä	Yhteenveto: Terveyttä edistävä yhdyskuntasuunnittelu -alajaostossa oli mukana edustaja lähes jokaisesta kunnasta ja seutukunnasta. Puheenjohtajana toimi Marja Kurenniemi Stakesista. Sisällöllistä kehittämistä oli viety eteenpäin mm. liikkumista edistävien verkostojen ja vanhusten asumisen kehittämisen muodoissa. Alajaosto kokoontui vuoden aikana useita kertoja eri paikoissa, mm. Tampereella. Kuopiossa järjestettiin Terveellinen kaupunki -seminaari.
Kerava	Kerava ei ole ollut vuoden 2006 aikana ko. työryhmässä mukana.	
Kittilä	-	
Kolari		
Kuopio	Vastuhenkilö Leo Kosonen: Tehostettu terveysvaikutusten huomioimista suunnittelussa, terveellistä liikkumista edistävien verkostojen ylläpitoa, kehittämistä ja suunnittelua. Tehostettu vanhusten asumisen kehittämistä (mm. esteettömyys) ja asuntojen korjausrakentamista (hissiprojekti). Terveellisen kaupunkisuunnittelun seminaari pidettiin kaupunkisuunnittelijoille ja heidän yhteistyökumppaneilleen kesäkuussa 2006. - Osallistuttiin HUP Subnetwork -toimintaan.	
Jyväskylä	Jyväskylä mukana verkostossa.	
Pori	-	
Tampere	Antonia Sucksdorff yhdyskuntapalveluista kuuluu ryhmään. Yksi jaoston kolmesta tapaamisesta vuonna 2006 järjestettiin Tampereella.	
Turku	Ihmisiin kohdistuvien vaikutusten arviointia on toteutettu kaupunkisuunnittelukohteissa: Raunistulan ja Itäisen keskustan alueilla. Molempien arviointien tulokset raportoitiin asemakaavatoimistolle ja Raunistulan alueesta Reetta Taponen ja Sanna Salokannel tekivät päättötyönsä.	
Vantaa	Maankäytön ja ympäristön toimiala 1. Toimialan yhteiset kehittämishankkeet	

	<p>- yhdyskuntarakenteen eheyttäminen</p> <p>2. Kaupunkisuunnittelun tulosalue</p> <p>- yleiskaavan tarkistus ja vaikutusten arvioinnin kehittäminen</p> <p>3. Kuntatekniikan keskuksen tulosalue</p> <p>- viheralueohjelman toteuttaminen</p>	
Järviseu / Lappajärvi	<p>Järviseuuden teknisen teemaryhmän puheenjohtaja kunnaninsinööri Anne Övermark on Järviseuuden edustajana terveyttä edistävän yhdyskuntasuunnittelun teemaryhmässä. Kokouksiin osallistujia on ollut te-koordinaattori Maria Evijoki ja projektipäällikkö Sirkka Rajala Järviseuuden Tykes-hankeesta.</p>	
Kainuu	<p>Kainuun maakuntana on mukana työryhmän toiminnassa. Maakuntahallinnon alueenkäytön suunnittelujohtaja on työryhmän jäsen ja varajäsenenä on Kajaanin kaupunginarkkitehti.</p>	
Oulunkaari / Utajärvi	<p>Hyvinvointistrategian pohjalta Utajärvellä on valittu yhdeksi hyvinvointiohjelman painopistealueeksi esteettömyys.</p>	
Terveyttä edistävä liikunta / aktiivinen elämä (Active Living / Physical Activity)	<p>*Toimintasuunnitelman laatiminen</p> <p>*Teemaryhmät Suomessa</p> <p>*Edustaja WHO:n teemaryhmässä</p>	<p>Yhteenveto:</p> <p>Terveyttä edistävä liikunta -alajaostossa oli mukana edustaja lähes jokaisesta kunnasta ja seutukunnasta. Puheenjohtajana toimi Sanna Ahonen Kuopiosta. Kuopiossa ja Turussa oli erityisesti panostettu terveysliikuntaan. Kuopion hankkeita olivat: Liikettä läpi elämän -ohjelma, Aktiivinen lapsuus ja nuoruus, Maahanmuuttajien ja syrjäytymisvaarassa olevien liikunta. Lisäksi oli luotu Harraste-hakuohjelma. Turun hankkeita olivat: Turku liikkeellä, Koulut liikkeellä, painokas-hanke lapsille ja perheille sekä TurkuDEE. Vantaalla oli vapaa-ajan tulosalueella tehty liikuntapaikkasuunnitelma terveysliikunnan edistämiseksi.</p> <p>Alajaosto kokoontui kaksi kertaa vuoden 2006 aikana; Helsingissä ja Kuopiossa. Turussa järjestettiin WHO:n Active Living -verkoston kokous.</p>
Kerava	<p>Kerava on ollut mukana Terveyttä edistävä liikunta/aktiivinen elämä - teemaryhmän suunnittelukokouksissa Stakesissa Helsingissä ja Kuopiossa. Keravan edustajina ovat olleet liikuntatoimen johtaja ja verkoston Keravan yhdyshenkilö.</p>	
Kittilä	-	
Kolari		
Kuopio	<p>Vastuhenkilö ja Stakesin teemaryhmän puheenjohtaja Sanna Ahonen: ”LIIKETTÄ LÄPI ELÄMÄN – Kuopion terveyttä edistävän liikunnan” ohjelmaa on valmisteltu laajassa työryhmässä. Ohjelma saatetaan vapaa-ajanlautakunnan, sosiaali- ja terveyslautakunnan ja teknisen lautakunnan hyväksyttäväksi ja käytäntöön keväällä 2007.</p> <p>Käynnistettiin Aktiivinen lapsuus ja nuoruus Kuopiossa 2007-2009 –hanke, joka sisältää Kulttuuripolku ja Liikuntapolku toiminnat. Aiheeseen liittyvä seminaari pidettiin syyskuussa (osa lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelman toimintaa).</p> <p>KKI -hankkeen myötä tehostettu maahanmuuttajien ja syrjäytymisvaarassa olevien henkilöiden liikunta-aktiivisuutta, kehitetty mm. internetpohjaista HarrasteHakuohjelmaa oikean yksilöllisen liikuntapalvelun löytämiseksi, tehostettu terveyden edistämisen huomioimista strategioissa ja suunnitelmissa, Terve Kuopio -ohjelman terveyden edistämisen toimintalinja käynnistetty.</p>	
Jyväskylä	<p>Jyväskylä mukana verkostossa.</p>	

Pori	-
Tampere	Suomen terveyttä edistävä liikunta -ryhmään kuului liikuntatoimesta Anne Lahtinen.
Turku	<p>Terveysliikunnan edistäminen on liikuntapalvelukeskuksen koordinoimana osa päivittäistä toimintaa useissa hallintokunnissa. Turun terveysliikuntakäytännöistä valmistui julkaisu ”Turku Liikkeellä-liikuntaa terveydenedistämiseksi”. Koulut Liikkeelle -hanke on opetuspalvelukeskuksesta koordinoitu liikuntaa koulupäivään lisäävä hanke. Kansanterveysongelmiin puuttuvat liikuntaa, ravitsemusta ja teknologisia innovaatioita yhdistävät mm. Painokas-hanke lapsille&perheille sekä aikuisiän diabetekseen pureutuva TurkuDEE-hanke.</p> <p>Kansalliseen terveysliikunnan työryhmään (2 kokousta) osallistuivat terveys- ja liikuntatoimen edustajat (3 hlö).</p> <p>Kansainvälisen Active Living -verkoston kokous pidettiin Turussa 8-9.6.2006. Turkulaisia osallistujia 10 ja esityksiä 6.</p>
Vantaa	<p>kts. terveyttä edistävä yhdyskuntarakenne</p> <p>Sivistystoimen toimiala</p> <p>Vapaa-ajan palveluiden tulosalue</p> <p>- liikuntapaikkasuunnitelma / terveysliikunta</p>
Järviseu / Lappajärvi	Liikunta ja aktiivinen elämä on pyritty ottamaan huomioon hyvinvointikertomuksissa vahvasti.
Kainuu	Kainuun maakunta osallistuu yhdessä Kainuun liikunnan edustajan kanssa työryhmän toimintaan.
Oulunkaari / Utajärvi	<p>Utajärven/Vaalan kunnissa järjestöt, yhdistykset ovat yhteistyössä liikuntatoimen kanssa järjestäneet kylillä terveyttä edistävää liikuntaa aikuisväestölle ja ikäihmisille. Vaalassa toiminta aloitettu KKI-hankkeena.</p> <p>Utajärvellä liikuntatoimi aloitti aikuisväestölle suunnatun terveysliikuntakurssin joka sisältää tutustumista erilaisiin lajeihin ym. Toiminnasta oli posterit Terve kunta päivillä.</p>
Terve ikääntyminen (Healthy Ageing)	<p>*Toimintasuunnitelman laatiminen</p> <p>*Teemaryhmät Suomessa</p> <p>*Edustaja WHO:n teemaryhmässä</p> <p>Yhteenveto:</p> <p>Terve Ikääntyminen -alajaostossa oli mukana edustaja viidestä kunnasta tai seutukunnasta. Puheenjohtajana toimi Maire Ahopelto Utajärveltä. Useissa kunnissa oli meneillään ikäihmisten terveyttä edistäviä hankkeita. Ikäihmisten hyvinvointistrategioita oli joissakin kunnissa, ja ikäihmiset oli huomioitu teemana liikuntahankkeissa. Kuopiossa oli meneillään useita hankkeita, mm. Kulttuuri vanhustyön kumppanina, Jeleppi ja Terve tanssi -hanke. Pori osallistui valtakunnalliseen VoiTas - voimaa ja tasapainoa ikääntyneille ohjelmaan. Porissa oli tehty myös ennaltaehkäiseviä kotikäyntejä 82-vuotiaille. Terve Kunta -verkoston koordinaattori on osallistunut seminaareihin ja koulutustilaisuuksiin puhumalla terveyttä edistävästä vanhusten palveluista.</p> <p>Terve Ikääntyminen -alajaoston toiminta hiipui vuoden loppua kohden, sillä useat ryhmän jäsenistä siirtyivät muihin tehtäviin. Ryhmä on tarkoitus käynnistää uusin voimin vuonna 2007.</p>
Kerava	Kerava ei ole ollut vuoden 2006 aikana k. työryhmässä mukana.
Kittilä	Päätetty tehdä ikäihmisiin kohdistuva kunnan palvelustrategia .

	<p>Tulevaisuuden kartoitusta päätetty tehdä. Kunta mukana ikäihmishankkeessa, sekä vanhustenhuollon kehittämishankkeessa.</p> <p>Kunnan edustajaksi nimetty terve Kunta verkostoon vt. vanhustenhuollon ohjaaja Inga Niemi.</p>	
Kolari		
Kuopio	<p>Vastuuhenkilöt Soili Paljärvi ja Kaija Hämäläinen: Toteutettu Ikäimmeisten strategiaa ja sosiaali- ja terveyskeskuksen strategia: Hyvinvoinnin edistäminen ja hyvä elämä, vanhusten hyvän elämän ja kotona asumisen tukeminen, poikkihallinnollinen yhteistyö. Keskeisiä toimenpiteitä/ käynnistyneitä hankkeita: Kuvake – hanke, Kulttuuri vanhustyön kumppanina, Terve Kuopio -ohjelman Ikähanke , Jeleppi –hanke ja uusimpana Terve tanssi-hanke.</p>	
Jyväskylä	-	
Pori	<p>Porissa on toiminut VoiTas -voimaa ja tasapainoa ikääntyneille -ohjelma, joka toteutetaan yhteistyössä terveys-, sosiaali- ja vapaa-aikaviraston kanssa yhteistyössä. Ohjelmassa sosiaalikeskuksen kotipalveluhenkilökunta on koulutettu kuntouttavaan työtoteeseen sekä ohjaamaan avopalveluasiakkaille kotivoimisteluoohjelmia ja liikunnalliseen elämäntapaan. - Terveystoimijat tehneet ennaltaehkäiseviä kotikäyntejä 82-vuotiaiden luokse, jotka eivät ole terveys- tai sosiaalitoimen asiakkaina.</p>	
Tampere	Mirja-Leena Heikkilä kuului Suomen teemaryhmään	
Turku	Ikääntyminen yhtenä aiheena kansallisessa terveystoiminnan teemaryhmässä.	
Vantaa	kts. terveyttä edistävä yhdyskuntarakenne	
Järviseu / Lappajärvi	<p>Te-koordinaattori Maria Evijoki osallistunut kokouksiin teemaryhmässä. Vimpelin kuntaan on laadittu ikäihmisten hyvinvointistrategia, joka luottamusorganisaatio käsittelyssä.</p> <p>Muissa kertomuksissa tulee ikääntyminen huomioiduksi muitten ikäryhmien rinnalla.</p>	
Kainuu	<p>Kainuun maakunta on ilmoittautunut mukaan työryhmän toimintaan. Terveyttä edistävä liikuntatyöryhmän työ painottuu v.2007 aikana ikääntyviin, joten erillistä edustajaan tämän ryhmän työhön ei nimetä.</p>	
Oulunkaari / Utajärvi	<p>Utajärven/Vaalan kunnissa on meneillään Kumppanuushanke, jonka tavoitteena varttuneiden ja ikäihmisen toimintakyvyn ylläpitäminen joka mahdollistaa kotona asumisen mahdollisimman pitkään. Keinona on ennaltaehkäisevän työn edistäminen ja kehittäminen. Toimintamuotoina virikepiirit, liikuntaryhmät, luennot, ohjaajien koulutus. Toimintoja on järjestetty lähelle ikääntyvien tuttuja toimintaympäristöjä. Toiminnasta oli posterit ja esitys Terve kunta –päivillä.</p>	
TE-laatusuosituksen pilotointi	<p>Pilotoidaan laatusuositus kunnassa</p>	<p>Yhteenveto: Osa kunnista osallistui vuonna 2006 julkaistun Terveystoiminnan edistämisen laatusuosituksen pilotointiin. Kunnat antoivat palautetta suosituksen luonnoksista. Osassa kuntia Terveystoiminnan edistämisen laatusuositus on käsitelty luottamuselimissä, mutta useimmissa kunnissa se käsitellään vuonna 2007. Samoin toimeenpanosta ja aikatauluista päätetään pääsääntöisesti vuonna 2007.</p>
Kerava	<p>Terve kunta –verkoston yhdyshenkilön toimesta asiasta on tiedotettu ehkäisevän työn toimikunnan jäsenille laatusuosituksen kehittämisvaihevuosien aikana. Laatusuosituksen luonnoksista on annettu palautetta. Laatusuositusasia ja sen aiheuttamat toimenpite-ehdotukset tulevat jatkokäsittelyyn vasta vuoden 2007 puolella Keravalla.</p>	
Kitilä	-	

Kolari		
Kuopio	TE -laatussuositukset on käsitelty hyvinvointityöryhmässä.	
Jyväskylä	-	
Pori	-	
Tampere	Ei pilotoitu henkilöstömuutoksien vuoksi	
Turku	Laatusuosituksen esittely kaupunginhallitukselle alkuvuonna 2007.	
Vantaa	-	
Järviseu / Lappajärvi	-	
Kainuu	Terveyden edistämisen laatusuositus on valmisteltu vuoden 2006 aikana sosiaali- ja terveystieteiden lautakunnan käsittelyä varten (14.2.2007 lautakunnan käsittelyssä). Esityksen mukaan laatusuositus on päätetty ottaa käyttöön sosiaali - ja terveystoimialalla ja viedä maakuntahallituksen käsittelyyn sekä Kainuun kuntiin.	
Oulunkaari / Utajärvi	Terveyden edistämisen laatusuositusta pilotoitiin kunnissa ja annettiin lausunto soveltuvuudesta. Utajärvellä ja Vaalassa otetaan käyttöön vuoden 2007 alussa.	
Media (Working with Media)	*Yhteinen tiedotuskoulutus	Yhteenveto: Yhteistä tiedotuskoulutusta ei ole ollut. Kunnat ovat tiedottaneet terveyden edistämisen ja ehkäisevän työn hankkeista ja kysymyksistä yleisimmin kuntien sisäisissä julkaisuissa ja paikallislehdissä. Myös internet-sivut ja paikallisradio sekä -televisio ovat olleet väylinä. Kuopiossa oli tehty esitteitä Terve kaupunki -työstä sekä alajaostojen aihepiireistä, ja Turussa julkaistiin liikuntakirja. Keravalla pidettiin kunnan sisäinen seminaari ehkäisevän työn toimikunnan työstä. Erityistä huomiota terveyden edistämiseksi saatiin Turussa pidetyn WHO:n Healthy Cities ja Network of National Networks kokouksen myötä. Kokoukseen osallistui kuntien edustajia Suomen Terve Kunta -verkostosta
Viestintä	*Tiedotustapaukset	
	Jatkuu	
Kerava	Keravan ehkäisevän työn toimikunnan työstä ja sen suuntaviivoista on järjestetty seminaari toimikunnan jäsenille, kuntapäätäjille ja virkamiesjohdolle vuoden 2006 aikana.	
Kittilä	-	
Kolari		
Kuopio	Savon Sanomissa on ollut artikkeleita liittyen hyvinvointikertomukseen sekä Kuopion lapsi- ja nuorisopoliittisesta ohjelmaan (2006-2012). Terve Kaupunki esite valmistui suomen ja englanninkielisenä. HUP- ja HA -alateemojen ja Terve Kuopio -ohjelman esitteet ilmestyi englanninkielisenä.	
Jyväskylä	Terveyden edistäminen ja itsehoito näkyvästi ja suunnitelmallisesti esillä kaupungin tiedotuslehdessä (8 krt/vuosi) ja uudistumassa olevilla kaupungin www-sivuilla.	
Pori	-	
Tampere	Ei ollut vuonna 2006.	
Turku	Merkittävimmät tiedotustilaisuudet liittyivät Turun Healthy Cities -kokoukseen ja siellä erityisesti liikuntakirjan julkaisuun. Toiminnasta on uutisoitu kaupungin yleisillä internet-sivuilla sekä kaupungin omissa ja	

	sidosryhmäjulkaisuissa.	
Vantaa	-	
Järviseuutu / Lappajärvi	Terve Kunta sivut ja linkit kuntien ja seutukunnan sivuilta. Koordinaattorin jakama tieto verkoston toiminnasta.	
Kainuu	Terveyden edistämiseen liittyviä artikkeleita on ollut Kainuulaisissa sanomalehdissä ja paikallisissa radio- ja aluetelevision lähetyksissä. Yhteistyö jatkuu tiedotusvälineiden kanssa	
Oulunkaari / Utajärvi	Kalevassa on ollut artikkeli seudullisen sosiaalipäivystyksen käynnistymisestä. Paikallislehdissä kerrottu hyvinvointikyselystä ja PYLL-indeksistä TV:ssä Pohjois-Suomen uutisissa uutinen lääkäreiden etävastaanottoimmasta. Utajärven/Vaalan kumppanuushankeen esittely Terve Kunta-päivillä 2007. Hankkeesta tiedotettu paikallislehdissä, Tervareitissä ja Juoksupojassa. Hankkeessa koottu palveluopas jaettu kuntien yli 75vuotialle.	
Nettisivut *Stakes: verkoston yhteinen *Kuntien omat sivut	Jatkuvaa	Yhteenveto: Stakes on ylläpitänyt Terve Kunta -verkoston yhteisiä nettisivuja, ja vuonna 2006 suunniteltiin verkostolle myös sisäiset nettisivut (http://info.stakes.fi/tervekunta/FI/index.htm). Kunnilla on omat Terve Kunta -nettisivut, joilla esitellään terveyden edistämiseen liittyvää materiaalia. Jotkin kunnista ovat esitelleet hankkeitaan myös Euroopan hyvät käytännöt -nettisivuilla (http://www.health-inequalities.eu/ --> Good Practice Directory --> search by country). Lisäksi tietoa löytyy Itämeren alueen Terve Kaupunki sivuilta (www.marebalticum.org/balticprofile).
Kerava	Toiminnasta on materiaalia kunnan nettisivuilla. Keravan työllisyysyksikön toiminnasta on selonteko Stakesin kautta Euroopan hyvät käytännöt nettisivuilla. Toimintaa on esitelty hyvänä käytäntönä terveyserojen kaventamisen näkökulmasta.	
Kittilä	-	
Kolari		
Kuopio	Terve Kunta -sivut päivitetty 12/2005, url-osoite: http://www.kuopio.fi/net.nsf/TD/241005112912468?OpenDocument&MenuItem=1.1.1.5 , WHO Healthy Cities -sivut url-osoite: http://www.kuopio.fi/yks.nsf/TD/010605095528021?OpenDocument http://www.kuopio.fi/Terve	
Jyväskylä	-	
Pori	-	
Tampere	-	
Turku	Healthy Cities nettisivut uudistettiin Turun kokousta varten: englanninkieliset sivut sisälsivät kokoukseen liittyvää aineistoa ja suomenkieliset sivut terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvää tietoa www.turku.fi/healthycities Itämeren alueen Terve Kaupunki -toiminnan sivuilla päivitettiin mm. terveysprofiilitietoja www.marebalticum.org/balticprofile	
Vantaa	-	

Järviseu / Lappajärvi	Terve Kunta – verkostoon linkki kaikilta kunnilta, osalla on oma sivu.	
Kainuu	Kainuun Terve Kunta –verkoston sivu on käytössä. Sivulla kerrotaan lyhyesti Terve Kunta –verkostosta, verkoston toiminnasta ja alajaostojen työstä. Verkoston sivulta on linkitys yhteistyötahojen sivuille. www.Kainuu.fi/hyvinvointi/verkostot	
Oulunkaari / Utajärvi	Oulunkaaren omat sivut: sivustot päivitetty. Sivustolta löytyy mm. hyvinvointikeselyn ja PYLL-indeksin tulokset. www.oulunkaari.com/hyvinvointi	
Verkostoyhteistyö *WHO:n Healthy Cities -kansalliset verkostot	Jatkuu	Yhteenveto: Suomen Terve Kunta -verkosto on osallistunut WHO:n Networks of National Networksin toimintaan mm. kokouksiin osallistumalla. Turku ja Kuopio kuuluvat myös WHO:n Helthy Cities -verkostoon. WHO:n molempien verkostojen yhteinen kokous järjestettiin vuonna 2006 Turussa. Järjestelyistä vastasi Turun kaupunki yhdessä Itämeren alueen Terveet Kaupungit ry:n kanssa. Terve Kunta -verkoston jäsenkuntien edustajia osallistui kokoukseen sekä kuulijoina että puhujina. Turku osallistui myös Kaunaksessa, Liettuassa pidettyyn Itämeren alueen kokoukseen.
*Suomen Terveyttä Edistävät Sairaalat -verkosto	Jatkuu	
Kerava	Keravan kaupunki ei ole ollut mukana Healthy Cities –kansalliset verkostot toiminnassa koskien mm. vuoden 2006 aikana järjestettyä Turun kokousta. Keravan kaupunki ei ole ollut mukana Suomen Terveyttä Edistävät Sairaalat –verkoston toiminnassa vuoden 2006 aikana.	
Kittilä	-	
Kolari		
Kuopio	Terve Kunta- ja Healthy Cities –verkostojen toiminta toteutetaan Kuopiossa yhteisenä Terve Kaupunki-toimintana. Poikkihallinnollinen Terve Kaupunki -ryhmä kokoontuu n. kerran kuukaudessa.	
Jyväskylä	-	
Pori	Ympäristöjohtaja Matti Lankiniemi on osallistunut verkoston toimintaan ja Turun kokoukseen.	
Tampere	-	
Turku	Turun kaupungilla oli järjestelyvastuu Euroopan Healthy Cities -verkostokokouksesta, apunaan Itämeren alueen terveet kaupungit ry. Kokoukseen osallistui 350 henkilöä. Se oli aikaa ja henkilövoimavaroja vaatinut ponnistus, joka järjestelyjen osalta onnistui hienosti. Turusta kokoukseen eri osioihin osallistui parisenkymmentä henkilöä. Kokouksessa oli neljä esitystä Turusta: liikunta, vaikutusten arviointi, kaupunkisuunnittelu ja maahanmuuttajat. Turulla ja Itämeren toiminnalla oli omat näyttelyosastot. WHO:n Itämeren alueen terveet kaupungit yhteistyökeskus järjesti alueen koordinaattoreiden kokouksen 14-17.6.2006, Kaunaksessa (Liettua), johon osallistui Turusta kaksi henkilöä.	
Vantaa	-	
Järviseu /	Te- koordinaattori Maria Evijoki osallistui Turun kokoukseen.	

Lappajärvi	Stes-yhteistyötä tehdään Etelä- Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kautta osallistumalla Stessin kokouksiin.	
Kainuu	Kainuun verkostoyhdyshenkilö osallistui WHO:n Healthy Cities – kansalliset verkostot, Turun kokoukseen Terveyden edistämisen suunnittelijalla oli puheenvuoro 1X Terve Kunta – päivillä Terveyseroja käsittelevässä rinnakkaisohjelmassa. Kainuun keskussairaala on Suomen Terveyttä Edistävät Sairaalat –verkoston perustajajäsen (2004). Kainuun maakunta –kuntayhtymän edustajat ovat osallistuneet vuosittain verkoston toimintaan.	
Oulunkaari / Utajärvi	Peruspalvelujohtaja Maire Ahopelto osallistui Turun kokoukseen. Puheenvuoro Terve Kunta –päivillä vanhustenhuollon rinnakkaisohjelmassa.	
Toiminnan arviointi / evaluointi Kunnittain *Kunnat	Jatkuu	Yhteenveto: Useimmissa kunnissa ei ollut tehty erillistä terveyden edistämistoiminnan tai Terve Kunta - verkostotoiminnan arviointia. Toiminnan laatua oli turvattu sitomalla toiminta kunnan omiin strategisiin tavoitteisiin, hyvinvointikertomukseen sekä Terveyden edistämisen laatusuositukseen. Turussa oli asetettu seurattavia hyvinvointimittareita, ja Järviseudulla oli tehty erillinen tutkimus terveyden edistämisestä. Tulokset valmistuvat vuonna 2007.
Verkostona *WHO, Stakes ja kunnat	Terve Kunta -verkoston kriteerien toteutumisen arviointi kyselynä verkostokunnille	Stakesissa tehtiin Terve Kunta -verkoston toiminnan arviointi vuonna 2006. Kysely osoitettiin kunnanjohtajille ja siinä selvitettiin verkostoon kuulumisen kriteereiden täyttymistä ja terveyden edistämistoiminnan hallinnointia ja johtamista sekä sisältöjä. Kunnista kyselyyn osallistui 73%.
Kerava	Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen kohdistuva toiminta on suunnitelmallista, yhteistyöhön Terve kunta - verkoston kanssa pohjaavaa ja suuntautumassa suunnannäyttäjän rooliin Terveyden edistämisen laatusuositusten, hyvinvointikertomuksen ja kunnan omien strategisten tavoitteiden viitoittamalla tiellä. Vuoden 2006 aikana on näihin painopisteisiin tehty pohjatyötä.	
Kittilä	-	
Kolari		
Kuopio	Erillistä toiminnan arviointi ei ole tehty.	
Jyväskylä	Terveyden edistämistä on tarkasteltu ja tarkastellaan osana laajempaa kansanterveyden edistämistä. Toiminnan suuntaviivoja on määritelty Jyväskylän Terveyspalvelusuunnitelmassa 2007-2015 erityisesti terveydenhoito- ja terveystieteiden kehittämisestä.	
Pori	-	
Tampere	Tampereen kaupunki siirtyi tilaaja-tuottaja-malliin vuoden 2007 alusta. Vuonna 2006 tehtiin valmistelevia toimenpiteitä, eikä Terve Kunta -verkoston toimintaa voitu täysipainoisesti toteuttaa. Vuoden 2007 alusta lähtien tilaajaryhmään on palkattu terveyden edistämisen suunnittelija, joka toimii jatkossa verkoston paikalliskoordinaattorina.	
Turku	Hyvinvointimittareita on sisällytetty Turku-strategian BSC-kortteihin ja seurantaan. Hyvinvointikertomuksen valmisteluesityksessä on mukana seurantaan liittyviä kehittämisehdotuksia.	

	Erillistä terveyden edistämisen arviointia ei ole tehty.	
Vantaa	-	
Järviseutu / Lappajärvi	<p>Etelä Pohjanmaan terveyttä edistävät seutukunnat – Järviseutuhankkeen kautta on käynnistetty kuntien johtoryhmien haastattelukierrokset terveyden edistämisen nykytilasta kunnissa.</p> <p>Samalla on tarkennettu verkoston tavoitteita ja sitoutumista tavoitteisiin. Tulokset tulevat Kari Vihriälän tutkimustyönä vuoden 2007 aikana. Pyritty varmistamaan kaikkien osallistuminen kyselyihin koordinaattorin taholta.</p>	
Kainuu	Kainuun maakunta ei ole arvioinut Terve Kunta –verkoston toimintaa eikä osallistunut Stakesin kyselyyn vuonna 2006.	
Oulunkaari / Utajärvi	<p>Terve Kunta – verkostosta pitäisi olla suora yhteys kuntiin, etenkin kuntien päättäjiin.</p> <p>Terve Kunta – verkostosta pitäisi olla suora yhteys kuntiin, etenkin kuntien päättäjiin. Utajärven ja Vaalan kuntien strategioissa ja yhteistyöstrategiassa mukana terveyttä edistäviä tavoitteita ja mittareita, joiden toteutumista on arvioitu koko strategian toteutumisen yhteydessä.</p>	
Työkokoukset	<p>4.-5.4.06, Helsinki 10-vuotisseminaari ja verkoston kevätkokous 14.12.06, Kerava työkokous ja syyskokous</p> <p>Teemaryhmät</p>	<p>Yhteenveto: Terve kunta -verkosto piti kaksi verkosto- ja työkokousta; Stakesissa Helsingissä ja Keravalla. Kaikkien kuntien ja seutukuntien edustajia osallistui molempiin kokouksiin. Useiden kuntien edustajilla oli puheenvuoroja kokouksissa.</p> <p>Alajaostojen (Terve yhdyskuntasuunnittelu, Terveysliikunta, Terve ikääntyminen) puheenjohtajat ovat esitelleet jaostojensa tilannetta verkosto- ja työkokouksissa. Alajaostoilla on lisäksi ollut omia kokouksiaan.</p> <p>Terve Kunta -verkoston johtoryhmän jäseniä on myös ollut mukana kokouksissa, ja johtoryhmän puheenjohtaja, Kaija Hartiala Turusta, toimi Keravan kokouksen puheenjohtajana. Stakesin kokouksen puheenjohtajan toimi Erkki Lehtomäki Tampereelta.</p>
Kerava	<p>10-vuotisseminaariin keväällä 2006 Stakesissa Helsingissä ja siellä pidettyihin alustuksiin on osallistunut verkoston Keravan yhdyshenkilö samoin Keravan yhdyshenkilö on ollut mukana verkoston kevätkokouksessa Helsingissä huhtikuussa 2006.</p> <p>Verkoston työ- ja syyskokous on järjestetty Stakesin ja Keravan yhteistyönä Keravalla 14.12.2006 ja siihen ovat osallistuneet Keravan ehkäisevän työn toimikunnan puheenjohtaja, sihteerit, yhdyshenkilö, jäsenistöä, kunnan luottamushenkilöitä ja virkamiehiä puheenvuoroinen.</p>	
Kittilä	-	
Kolari		
Kuopio	<p>4.4 kokoukseen osallistuivat Marjatta Pirskanen (puheenvuoro), Leo Kosonen (puheenvuoro), Sanna Ahonen ja Laura Hakumäki.</p> <p>14.12 kokoukseen osallistuivat Marjatta Pirskanen (puheenvuoro), Sanna Ahonen (puheenvuoro) ja Laura Hakumäki.</p> <p>Teemaryhmien vastuuhenkilöt ovat osallistuneet Stakesin järjestämiin kokouksiin. Kuopiossa järjestettiin Terveyttä edistävä liikunta-teemaryhmän kokous 31.10.2006, johon osallistuivat Sanna Ahonen (pj), Leena Simojoki, Janne Hentunen.</p>	

Jyväskylä	<p>Kokouksiin osallistuneet Paula Käyhkö (seminaarin pj.) Sirkka Kannas</p> <p>Terveyttä edistävä yhdyskuntasuunnittelu: Jouni Mäkäräinen Terveyttä edistävä liikunta: Sirkka Kannas</p>
Pori	<p>Kokoukseen osallistuiivat terveysvirastosta Eeva-Liisa Haanpää ja vapaa-aikavirastosta Hannele Wallin. Puheenvuorossa esiteltiin Porissa tapahtuneet käytännön toimenpiteet jotka tähtäävät terveyserojen kaventumiseen.(Porilainen lasten ja nuorten liikuntaohjelma, Porilainen liikuntatakuu sekä ikääntyneille suunnattu VoiTas, voimaa ja tasapainoa -hanke.</p>
Tampere	<p>Vastaava ylilääkäri Erkki Lehtomäki toimi työkokouksen puheenjohtajana. Mirja-Liisa Heikkilä osallistui verkoston kevätkokoukseen.</p>
Turku	<p>Helsinki - apulaiskaupunginjohtaja Kaija Hartiala, Terve Kaupunki koordinaattori Heini Parkkunen, terveydkasvatuksen yhdyshenkilö Jaana Virtanen</p> <p>Kerava - apulaiskaupunginjohtaja Kaija Hartiala, Terve Kaupunki koordinaattori Heini Parkkunen</p> <p>Terveyttä edistävä liikunta - liikuntaneuvoja Hannele Lindgren, fysioterapeutti Tiina Pitkänen, liikuntapalveluvastaava Päivi Vastamäki</p> <p>Kaija Hartiala on verkoston johtoryhmän puheenjohtaja.</p>
Vantaa	-
Järviseuutu / Lappajärvi	<p>Helsingin kokoukseen osallistui te-koordinaattiri ja kaksi luottamushenkilöä Lappajärven kunnasta.</p> <p>Teemaryhmien kokouksiin osallistunut kolme henkilöä.</p>
Kainuu	<p>Kainuun maakuntajohtajalla oli puheenvuoro Terve Kunta –verkoston 10 – vuotisseminaarissa.</p> <p>Terve kunta –verkoston yhdyshenkilö Kainuusta osallistui verkoston 10 – vuotisseminariin ja verkoston kevätkokoukseen.</p> <p>Terve kunta –verkoston yhdyshenkilö, terveyden edistämisen suunnittelija osallistui Keravan työkokoukseen ja verkoston syyskokoukseen sekä käytti puheenvuoron kokouksessa Terveyserotutkimuksen tuottaman tiedon käyttämisestä Kainuussa.</p> <p>Terveyden edistämisen suunnittelija ja Kainuun Liikunnan toiminnanjohtaja osallistui Kuopiossa terveyttä edistävän liikuntatyöryhmän kokoukseen.</p> <p>Terve yhdyskuntasuunnittelutyöryhmän kokouksiin Kainuun edustajat ovat osallistuneet.</p>
Oulunkaari / Utajärvi	<p>4-5.4.2006 Helsinki - Utajärvi peruspalvelujohtaja Maire Ahopelto</p> <p>14.12.2006 Kerava - Utajärvi peruspalvelujohtaja Maire Ahopelto</p> <p>Terve ikääntyminen Utajärvi peruspalvelujohtaja Maire Ahopelto, puheenjohtaja</p>

	Maire Ahopelto on verkoston johtoryhmän varapuheenjohtaja	
Koulutukset	<p>*Luottamushenkilö-johdon koulutukset (IVA, kansanterveysoh-jelma, terveyden determinantit, monisektorinen lähestymistapa, säännöllinen hv-politiikan arviointi kunnassa terveyden determinanttien kautta)</p> <p>*Viestintä/media-koulutus</p> <p>*Yhteiskoulutukset TEJO-hankkeen kanssa</p> <p>*Yhteiskoulutukset TEROKA-hankkeen kanssa</p> <p>*Yhteiskoulutukset teema-ryhmissä ja WHO:n ryhmissä</p>	<p>Yhteenveto: Keravalla ja Kuopiossa on järjestetty luottamushenkilöille seminaari ja koulutusta. Useissa kunnissa on järjestetty kunnan sisäisiä seminaareja ja koulutuksia eri hankkeista ym. terveyden edistämiseen liittyvistä asioista. Ulkopuolisten luennoijien esityksiä on järjestetty Terve Kunta -verkoston työkokouksissa.</p> <p>Viestintäkoulutusta ei ole järjestetty.</p> <p>Tejo-hankkeen (Terveyden edistämisen rakenteet ja johtaminen) koulutukset ovat olleet avoimia myös Terve Kunta -verkostolle, ja useat kunnat ovat niihin osallistuneet.</p> <p>Terveyserojen kaventamiseen liittyvää koulutusta on ollut verkoston molemmissa työkokouksissa.</p> <p>Turku on järjestänyt Active Living -kokouksen yhdessä WHO:n kanssa.</p>
Kerava	Vuoden 2006 aikana Keravalla on pidetty yhteisseminaari Ehkäisevän työn toimikunnan, luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kesken ehkäisevän työn, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen nykytilasta ja kehittämistarpeista. Lisäksi on tehty toimikunnan jäsenten tutustumisvierailu Turkuun ko. asioiden merkeissä joulukuussa 2006.	
Kittilä	-	
Kolari	-	
Kuopio	<p>Iloinen, terve ja turvallinen lapsuus ja nuoruus Kuopiossa, Kuopion lapsi- ja nuorisopoliittisen ohjelma 2006-2012 valmistui 29.8.2006. Ohjelma on käsitellyt kaupunginhallituksen ja -valtuuston sekä lautakuntien ja hallintokuntien johtoryhmissä. Em. ohjelmasta ja Kouluterveyskyselyn 2006 Kuopion kuntaraportista järjestettiin koulutus 1.11.06.</p> <p>Aktiivinen lapsuus ja nuoruus Kuopiossa 2007-2009 -hankkeeseen liittyen järjestettiin kolmen lautakunnan (koulutus-, kulttuuri ja vapaa-aikatoimi) yhteinen suunnittelukokous ja koulutustilaisuus syksyllä 2006.</p>	
Jyväskylä	-	
Pori	-	
Tampere	Mirja-Leena Heikkilä osallistui TEJO-hankkeen koulutuksiin.	
Turku	Terve Kunta -verkoston tapaamisten yhteydessä olleet koulutukset.	
Vantaa	-	
Järviseutu / Lappajärvi	Koulutuksessa on käytetty sisäistä koulutusta omien teemaryhmien ja kuntatyöryhmien sisällä. Te- koordinaattori on tiedottanut TK- verkoston toimintatavoista, iva terveyserojen kaventaminen. Tejo-hankkeen kanssa yhteistyötä Kuusiokunnissa.	
Kainuu	Kainuun edustaja on osallistunut yhteiskoulutuksiin TEJO- hankkeen ja TEROKA - hankkeen kanssa.	

Oulunkaari / Utajärvi	Utajärven peruspalvelujohtaja Maire Ahopelto on osallistunut TEJO- hankeen yhteiskoulutuksiin, joissa pitänyt myös esityksiä.
----------------------------------	---